

ТЕКСТ

Дата _____

Клас _____

Урок 4. ТЕМА, ОСНОВНА ДУМКА, ЗАГОЛОВОК ТЕКСТУ

Мета: поглибити і поширити знання учнів про текст; розвивати вміння самостійно визначати тему, основну думку тексту, добирати заголовок; розвивати усне й писемне мовлення; виховувати уважність, спостережливість.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (див. додатковий матеріал до уроку на с. 3)

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— Спробуйте пояснити вислів каліграфічної хвилини.
— Слова ми добираємо залежно від того, як ми ставимося до предмета чи події. Дуже часто ми не звертаємо увагу на ті слова, вислови, що використовуємо. Ви із захватом читаете казки, вірші, оповідання письменників і поетів, тому що вони вдало володіють словом, правильно і послідовно висловлюють свої думки. Ви теж можете цього навчитися. А допоможе вам оволодіти цими вміннями і навичками розділ підручника під назвою «Текст».

IV. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Підготовча робота

— Що називається текстом? (Зв'язна за змістом розповідь)
— Які ознаки тексту ви знаєте? (Текст має тему, основну думку, до нього можна дібрати заголовок.)
— Що є темою, основною думкою тексту?
— З яких частин складається текст? (Зачин, основна частина, кінцівка)

2. Робота за підручником (вправа 13, с. 11)

- Самостійне читання тексту учнями.
- Робота над текстом.
 - Чи утворює прочитаний вами уривок текст? Обґрунтуйте свою думку.
 - Який заголовок можна придумати до тексту?

Учні зачитують зачин і кінцівку тексту.

- Прочитайте основну частину тексту.
- Які слова допомогли автору уникнути повторів?

- Вибіркове списування з граматичним завданням.
 - Випишіть речення з цими словами.

У виділеному реченні учні підкреслюють головні та другорядні члени речення.

3. Словникова скарбничка

Вдень (удень) — у денний час.

Гра «Віднови прислів'я»

Тепло, землі, вдень, рідній, на, і, вночі, і.

Вранці (уранці) — у ранковий час, ранком, зрання, рано.

Гра «Скажи одним словом»

Час доби, коли сходить сонце... (Вранці)

— Послухайте вірш. Назвіть у ньому словникове слово.

Уранці трави з росою
Червень косить косою.

М. Сингаївський

4. Робота за підручником (вправа 14, с. 11–12)

Учні читають речення, вміщені у вправі 14. З'ясовують, чи утворюють вони текст.

- Які речення не стосуються тексту? Прочитайте їх.
- Прочитайте відредагований текст. Визначте його тему.
- Запишіть відредагований текст у зошити.
- Поясніть значення слова *прем'єра*.

5. Фізкультхвилинка

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ

1. Самостійна робота (вправа 15, с. 12)

- Добирання заголовків до текстів вправ 13, 14.
- Складання розповіді за виділеним реченням.

2. Перевірка виконаної роботи

Виправлення мовних помилок.

3. Робота в парах над деформованим текстом

- Розташуйте рядки вірша в такому порядку, щоб вийшов зв'язний текст.
- Прочитайте відновлений текст.

ТВОЯ ЗЕМЛЯ

Розтанула зоря досвітня,	1
лежить навкіл твоя земля.	4
росою вкрилися поля.	2
Ласкава, щедра і привітна	3
Твоя це Мати — Батьківщина,	5
тобі лежать в широкий світ.	8
твій дім з малих дитячих літ.	6
Звідсіль дорога і стежина.	7

- Випишіть з тексту слова, будова яких відповідає поданій схемі.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

- Прочитайте речення лівого і правого стовпчиків.

Що стрункіше від тополі?	Посередині галявини росте кремезний дуб. Це могутнє дерево широко розкинуло своє гілля.
Золота берізка опустила свої віти.	Шумить сердитий вітер, але дуб не гнеться. Дуб — найміцніше дерево наших лісів.
Як гарно клени підросли!	

- Які з цих речень становлять текст? Доведіть свою думку.
- Чому речення лівого стовпчика не утворюють текст?
- Які характерні ознаки тексту ви запам'ятали?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 16 (с. 12).

1. Перевірка домашнього завдання (вправа 12, с. 10)

- Прочитайте записку, яку ви склали вдома.
- Які слова ввічливості ви в ній використали?

2. Каліграфічна хвилинка

Rp Rp Pa up br ri

Рана від слова заживає, проте слід глибокий залишається.

- Підкресліть іменники.
- Поділіть для переносу слова *заживає*, *залишається*.